

V březnu začínají na plno projektové aktivity: výukové programy **Z farmy na náš stůl, aneb zdravě – hravě o původu a zpracování potravin** (podpořeno Min. zemědělství).

V dubnu zahájíme 10. ročník **osvětové kampaně Ptáci – žijí tady s námi**. Pokud plánujete program, tematický den, exkurzi, besedu, výstavu či soutěž, dejte nám vědět a my vás zařadíme do regionálního kalendáře akcí. V dubnu až červnu nás čekají další osvětové kampaně na podporu fair trade a přírodních zahrad, výukové programy a exkurze pro školy, školní farmářské dny, vzdělávací akce pro pedagogy a školní koordinátory EVVO.

Březen je měsícem knihy a měsícem čtenářů. Z významných dnů připomínáme:

3. 3. Světový den divoké přírody (World Wildlife Day), 6. 3. Popeleční středa, 8. 3. Mezinárodní den žen, 20. 3. Světový den vrbců, první JARNÍ den, 21. 3. Mezinárodní den lesů, 22. 3. Světový den vody, 23. 3. Světový meteorologický den.

Akce do DIÁŘE:

Úterý 5. března	Klub ambasadorů fair trade, www.liska-evvo.cz
Středa 20. března	12. narozeniny LÍSKY – Den otevřených dveří s Férovou kavárnou v LÍSCE, www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 21. března	Den otevřených dveří a větrání peřin, Park Rochus, Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
Sobota 23. března	Cest fest Vsetín 2019. Přednášky, workshopy, Férová kavárna LÍSKY. https://cestfest.cz/events/cest-fest-2019/
Čtvrtek 25. dubna	Den Země, Vsetín, Panská zahrada www.alcedovsetin.cz
Sobota 11. května	Férová snídaně, www.ferovasnidane.cz
Sobota 21. září	Den Zlínského kraje, www.kr-zlinsky.cz
Čt – Pá 10.–11. října	Setkání MŠ a sítě Mrkvička, www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 14. listopad	XIX. Krajská konference o EVVO, UTB Zlín, téma: PŮDA – co se skrývá pod zemí, www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (duben)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (květen)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (květen – červen)

Stromy a my (září – říjen)

<http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytneme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

Připravili jsme pro Vás rozesílku 5/2019, Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka specializačního studia pro koordinátory EVVO, kurz 3, 2019–2020
- 2 Závazná přihláška na vzdělávací akci LÍSKY
- 3 Nabídka výukového programu Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin
- 4 Noviny Poctivě vyrobené 12/2019
- 5 Soutěž MZE o vodě – pravidla

Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Chceme, aby se učení venku stalo běžnou součástí výuky v našich školách a zažívalo ho každé dítě.

www.ucimesevenku.cz

Zdroje (nejen) pro EVVO

Výzvy Erasmus plus

www.ef-czech.cz/erasmus/

Výzva Nadace VIA „Živá komunita“ – program podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě.

www.nadacevia.cz/ziva-komunita

Nadace Via otvírá filantropický program pro mladé DOBRODRUZI

Uzávěrka je 7. 3. 2019

<https://www.nadacevia.cz/category/naseprogramy/dobrodruzi/>

NROS ve spolupráci se společností ŠKODA AUTO vyhláší výzvu k podávání žádostí o nadační příspěvky v grantovém programu ŠKODA Stromky.

Finanční podpora v tomto programu je určena na nekomerční výsadbu stromů se zaměřením na: zelené pásy mezi komunikacemi a obcemi, rekultivace území, revitalizace po kalamitě atd., zvyšování biodiverzity lesních porostů. Celkem bude v roce 2019 rozděleno 3 000 000 Kč. Výzva trvá od 1. 3. až 30. 6. 2019.

Více na <https://www.nros.cz/.../frem.../grantovy-program-skoda-stromky/>

Pozvánky

FÉROVÁ KAVÁRNA LÍSKY s PŘÍBĚHEM

Věry Veitové
studio Harmonie Vsetín

POVÍDÁNÍ U DOBRÉ KÁVY o PROBOUZENÍ JARA V PŘÍRODĚ i V NÁS. INSPIRATIVNÍ RADY JAK OČISTIT TĚLO A DOPLNIT ENERGIÍ, o BYLINKÁCH, DÝCHÁNÍ A CVIČENÍ PRO CELODENNÍ POHODU.

TERMÍN: středa 20. března 2019
17–19 hodin

MÍSTO: LÍSKA,
Dolní náměstí 429, Vsetín
(rohová budova vedle Petrklice,
1. patro, vchod z ulice Mostecká kolem prodejny kol,
dvorem ze zadní části budovy, nebo od OSSZ)

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz
605 806 840

Upozorňujeme návštěvníky kavárny, že kapacita je 18 osob.
Děkujeme za pochopení. Rezervace možná.

Náměty, doporučení a inspirace

Soutěž pro děti „Voda pro všechny“

Ministerstvo zemědělství vyhláší soutěž pro žáky základních škol a nižších tříd víceletých gymnázií u příležitosti Světového dne vody 2019.

Světový den vody se slaví z iniciativy Organizace spojených národů od roku 1992 na celém světě dne 22. března. Každý rok se snažíme vodu představit z jiného pohledu. Celosvětovým tématem letošního roku je heslo „**Water for All – Voda pro všechny**“

Voda má zásadní význam pro život na Zemi. Letošní téma se proto zabývá otázkou zajištění dostupnosti a udržitelného hospodaření s vodou na naší planetě. Cílem soutěže je, aby si děti uvědomily význam vody, aby jí chápaly jako obnovitelný a přitom omezený přírodní zdroj, aby pochopily a uvědomily si, jak je důležité s vodou šetrně hospodařit. Zejména v době probíhající klimatické změny význam vody vzrůstá a šetrné hospodaření a zajištění vodních zdrojů pro budoucí generace nabývá na významu.

Soutěž má dvě věkové kategorie:

- 1. kategorie** – pro žáky I. stupně základních škol – obrázek
- 2. kategorie** – pro žáky II. stupně základních škol a nižších tříd víceletých gymnázií – černobílá fotografie

Uzávěrka soutěžních prací je 15. 3. 2019.

Případné dotazy pošlete na soutez@zsmze.cz

Podrobnější informace a pravidla soutěže v příloze a na

<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/osveta-a-publikace/detska-soutez/rok-2019/>

Pomozte nám zachránit farmáře

Proč a jak učit o farmaření – inspirace a nabídka programů na webových stránkách projektu Pomozte nám zachránit farmáře, jeho příběh minulý i budoucí. <https://www.pomoztenamzachranitfarmare.cz/>

Programy pokračují na území Zlínského kraje i v roce 2019. Informace na infoevvo@seznam.cz

Jaro ožívá – Spring Alive

Sledujte přilet posílů jara a jejich první pozorování zadejte na www.springalive.net.

Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dostbyloplastu

www.mzp.cz/ či www.nepetuj.cz

Ochrana přírody, nejčastější dotazy:

www.ochrancizl.cz/inpage/nejcastejsi-dotazy/

STOP palmovému oleji,

www.stoppalmovemuoleji.cz/

Náměty, doporučení a inspirace

Klub ambasadorů FT

Klubový program pro žáky a studenty vsetínských i okolních základních a středních škol, zejména členy řídicích skupin škol pro fair trade.

- Globální témata. Udržitelný rozvoj. Mezinárodní solidarita. Zájem o společenské dění. Dobrovolnictví. Osobnostně sociální rozvoj.
- Společná příprava akcí na podporu fair trade, prezentace a osvěta tématu.
- Výměna zkušeností a inspirace.
- Osobnostně sociální rozvoj, podpora znalostí, dovedností, schopností a postojů k aktivnímu přístupu ke světu kolem nás, samostatnosti, tvořivosti, kritickému myšlení a sebevědomí žáků, zvládání situací a úkolů, které jsou jim svěřeny a uloženy.

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft

ZVEME VÁS NA SETKÁNÍ

**KLUBU
AMBASADORŮ
FAIR TRADE**
VE ŠKOLNÍM ROCE 2018/2019

<p>SETKÁNÍ:</p> <p>úterý 8. ledna, 5. února, 5. března, 2. dubna, 30. dubna 2019, 16.00 – 17.00 hodin</p>	<p>CO VÁS ČEKÁ:</p> <p>Společná příprava akcí a programů v roce 2019.</p> <p>Klubové záležitosti a nápady.</p> <p>Příprava a rozvoj znalostí a dovedností, např. jak připravit akce, kampaň, napsat tiskovku apod.</p>	<p>DOPORUČENÝ VĚK:</p> <p>12–16 let</p>
<p>MÍSTO:</p> <p>LÍSKA, Dolní náměstí 429, Vsetín</p> <p><small>(rahořová budova vedle Petrkliče, 1. patro, vchod z ulice Mostecká kolem prodejny kol, přes dvůr, ze zadní části budovy, nebo od OSSZ)</small></p>	<p>INFORMACE A KONTAKT:</p> <p>Iva Koutná koutna.iva@seznam.cz tel.: 605 806 840</p>	

Sředoškolská stávka za klima

15. března 2019 Praha

Pozvánky

SOVÍ NOC na zámku Lešná u Valašského Meziříčí
5. 3. 2019, 18:00-20:00 hodin

Více o akci na www.muzeumvalassko.cz

Jeden svět Vsetín, 18.–22. března 2019

Cest Fest Vsetín, 23. března 2019

3. ROČNÍK CESTOVATELSKÉHO FESTIVALU

CEST FEST

VSETÍN | 23. 3. 2019 | MASARYKOVO GYMNÁZIUM | TYRŠOVA 1069

NAVOD NA LÍNĚ ODEZVŮVĚ
JANA MACHALOVÁ

KURZEM Z TRAJDINGU AŽ NA MORAVU
TOMÁŠ NAČIČ

PROFESKA PŘEBŘENOVÁ
MONIKA BĚNSŇOVÁ

SLAMÍ
ALENA MALÁ

AFERA ŠKOLNÍM: SLAMÍK VÍKAL, PRÁČE ŠKOLNÍ A NAVIGACE – HONZA TESÁŘ | PŘÍZVÍ V EXTREMU – ZDENEK ŠPÍČEK
ŠKOLNÍ VE SVĚTĚ – TOM ČECH | A DALŠÍ...

**Kurz výroby slaměnky (slaměně ošatky),
sobota 23. 3. 2019, KOSENKA Valašské Klobouky**

**Kurz výroby košíku z vrbového proutí,
neděle 24. 3. 2019, KOSENKA Valašské Klobouky**

Informace a přihlášky do 17. 3.,
dagmar.vitulova@kosenka.cz

Končiny

s pochováním

basy

v úterý 5.3.2019 od 17 hodin
v restauraci U Muzea

- Hraje cimbálová muzika KRKOSTĚNA
- Hry a soutěže pro děti, výborné kořálky
- Soutěž o nejlepší masku - pro děti i dospělé

dědicství
velkých
karlovic

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2019

strana 3

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Ptákem roku 2019 je hrdlička divoká

Česká společnost ornitologická vyhláší Ptákem roku 2019 hrdličku divokou. Pomyslné žezlo přebírá od sýčka obecného, se kterým sdílí jeho původní domovinu v zemědělské krajině.

Udělením titulu hrdličce divoké chce Česká společnost ornitologická upozornit na ubývání vhodného životního prostředí vlivem intenzivního hospodaření. Na 1. května ornitologové vyzývají k vycházkám za hrdliččiným zpěvem, o kterém básnil už Karel Hynek Mácha.

Titul Pták roku uděluje Česká společnost ornitologická (ČSO) obvykle druhům, které jsou veřejnosti dobře známy. Letos udělali ornitologové výjimku. „Hrdlička divoká patří mezi rychle ubývající ptačí druhy naší krajiny. Setkat se s tímto plachým opeřencem v přírodě je čím dál větší vzácnost. Udělením titulu Ptáka roku hrdličce divoké chceme jednak představit veřejnosti tohoto pestrého tažného holoubka, ale také upozornit na nebezpečí, kterým aktuálně čelí,“ vysvětluje ředitel ČSO Zdeněk Vermouzek.

Ještě v 19. století se něžný hrdliččin hlas na jaře ozýval z mnoha našich polí a remízů a inspiroval básníka Karla Hynka Mácha k básni Máj, ve které hrdliččin zval ku lásce hlas. Přesto, že básník nezmiňoval druhové jméno, jistě šlo o hrdličku divokou, její příbuzná hrdlička zahradní se na našem území poprvé objevila až v roce 1942 v Brně. Právě v této době u nás byla hrdlička divoká běžně rozšířená. Nyní je ale její vrkání stále vzácnější.

„V porovnání s výsledky sčítání na začátku 80. let 20. století ubyla z naší krajiny více než polovina počtu hrdliček. Hlavními příčinami jsou intenzivní zemědělství na hnízdištích i zimovištích a také lov,“ říká Vermouzek.

<https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2019-hrdlicka-divoka/>

Koukejte na stromy a budete chytřejší. Proč učení venku zlepšuje školní výsledky, vůli i chování

„Lidé mají se učit, pokud nejvíce možno, ne nabývají rozumu z knih, nýbrž z nebe, země, dubů a buků, tj. znáti a zkoumati věci samy a ne pouze cizí pozorování a doklady o věcech,“ napsal Jan Amos Komenský ve své Velké didaktice už před 400 lety. A dnešní výzkumy mu víc a víc dávají zapravdu. Učení venku se zdá jako zázračná metoda: zvyšuje motivaci dětí k učení, zlepšuje jejich chování a taky školní výsledky napříč předměty. Nevěříte? Přečtěte si knihu **Tajemství školy za školou**, která je shrnutím více než 200 výzkumů a dalších titulů z různých koutů světa.

Po 99,9% lidské historie se učení odehrávalo s využitím skutečného světa. Pouze v posledních 100 letech jsme ho strčili do krabičky, které říkáme třída. A teď tak trochu objevujeme Ameriku, když pomalu zjišťujeme, že venku to jde lépe.

Čeští žáci ven téměř nechodí. V reprezentativním výzkumu České děti venku uvedlo pouze 6% dětí, že někdy byly venku na školní zahradě v průběhu vyučování, a 13% dětí, že na ní byly o přestávkách.

Přitom příkladů, že to funguje, je z celého světa víc než dost. Některé školy po zavedení učení venku zaznamenaly přímo raketové zlepšení výsledků žáků ve státních testech, např. ve Slaughter Elementary School v USA během dvou let poklesl podíl čtvrtáků, kteří v testech neuspěli ze 32,6% na 2,9% v angličtině a ze 41,3% na 5,7% v matematice.

Není správné držet ty děti zavřené na židli celý dlouhý den. Nejsou k tomu stvořené...

Máte příliš živou třídu? Vemte ji ven, uleví se vám, shodují se učitelé.

Knihu **Tajemství školy za školou** sepsal ředitel vzdělávacího centra Tereza Petr Daniš. Dva roky pročítal výzkumy, články a knihy a shrnul je do čtivé publikace, která dokládá, že učení venku žákům přináší:

- Lepší výsledky vzdělávání, a to nejenom v přírodních vědách, ale také v matematice, čtení, psaní či společenských vědách. Déle si učivo pamatují a lépe si propojují poznatky z různých předmětů.
- Delší soustředění. Výzkumy ukazují, že pozornost zlepšuje nejen pobyt venku, ale už pouhý výhled do zeleně. Učitelé reportují, že je to znát i v hodinách následujících po výuce venku – žáci se více zapojují a déle soustředí. Zlepšená pozornost vede k lepším vzdělávacím výsledkům a má řadu dalších příznivých dopadů.
- Učit se venku děti baví a podporuje to jejich vnitřní motivaci k učení. Venku dochází k většímu naplnění jejich základních psychologických potřeb autonomie, kompetentnosti a sounáležitosti, které při frontální výuce ve třídě značně strádají, a přitom jsou důležitými předpoklady vnitřní motivace. Výuka venku je názornější, různorodější a tedy zábavnější. Dětem prospívá, když mají možnost pohybu a svou roli hraje i krása přírody.
- Lepší chování a menší kázeňské problémy. Spolu s tím, jak se zvyšuje zájem o učení, klesá počet absencí a kázeňských problémů. Žáci, kteří se nenudí a vidí větší propojení školní práce se svým životem, méně „zlobí“. Zlepšují se i vztahy – jak mezi dětmi a učiteli, tak mezi dětmi navzájem.
- Rozvoj životních dovedností. Učení venku rozvíjí sebedůvěru, sebedisciplínu, spolupráci a další životní dovednosti žáků. Prostředí venku vybízí učitele k častějšímu zařazování činností, při kterých děti něco samostatně zkoumají a tvoří nebo na něčem spolupracují, a jejich personální a sociální dovednosti tak mohou vyrůst.
- „Probuzení“ žáků ohrožených neúspěchem. Terénní výuka velmi prospívá dětem, které ve škole nejsou tolik úspěšné. Venku snáze nacházejí smysl učení ve vztahu k vlastnímu životu. Pomáhá jim, že venku mají více pohybu, podnětů a příležitostí k vlastnímu prožitku a tvorbě.

Učení venku přináší také vyšší spokojenost a motivaci učitelů a prohlubuje jejich vztahy s žáky. Třešinkou na dortu je potom zlepšení postojů k životnímu prostředí a větší občanské dovednosti.

<https://www.rodicevitani.cz/trendy-ve-vzdelavani/uceni-venku/koukejte-na-stromy-a-budete-chytřejši-proc-uceni-venku-zlepsuje-skolni-vysledky-vuli-i-chovani/>

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Vsetín má už třetí Fairtradovou školu. Stala se jí ZŠ Vsetín, Ohrada.

Základní škola Vsetín Ohrada rozšířila řady takzvaných Fairtradových škol, které ve výuce i mimo ni poskytují prostor pro informace o principech fair trade, tedy spravedlivého obchodu, a koncept fair trade podporují i svými aktivitami. Titul Fairtradová škola dnes představitelům ZŠ Vsetín Ohrada oficiálně předají zástupci organizace Fairtrade Česko a Slovensko, která kampaň fairtradových škol v ČR koordinuje.

„O udělení titulu jsme usilovali proto, abychom i my přispěli malým dílkem do skládky, ve které jde o spravedlivější podmínky k životu pro všechny ve světě, ve které jde o solidaritu s těmi, kteří se narodili do horších podmínek a nemají sílu sami to změnit. Jde nám o osvětu, šíření myšlenek, o vysvětlení podstaty fair trade jako podpory spravedlivého obchodu, spravedlivé mzdy za práci, ochrany dětí před nutností pracovat,“ říká k udělení titulu Fairtradová škola ředitelka ZŠ Vsetín Ohrada Helena Slovákova.

„Chceme pomoci lidem na druhé straně zeměkoule, kteří pro nás pěstují kávu, čaj, banány, vyrábí boty, šijí oblečení atd. Tím, že pracujeme ve škole, chceme vychovávat budoucí generaci k pomoci druhým,“ doplňuje ji Alena Kužmová, předsedkyně řídicí skupiny, která aktivity školy v oblasti fair trade koordinuje. Součástí řídicí skupiny jsou i žáci a žákyně školy. „O titul Fairtradová škola jsme usilovali hlavně proto, že chceme podpořit lidi z takzvaných rozvojových zemí. Chtěli jsme být oficiální Fairtradovou školou, aby i ostatní věděli, že pomáháme, a mohli se k nám připojit,“ říká jedna z nich, Aneta Hrtáňová z 6. A.

ZŠ Vsetín Ohrada zařazuje do výuky a do života školy globální rozvojové vzdělávání a na svých webových a facebookových stránkách poskytuje prostor pro informace o fair trade a aktivitách řídicí skupiny. Na akcích školy, jako jsou třídní schůzky, pedagogická rada nebo vánoční jarmark, jsou formu ochutnávky nabízeny fairtradové produkty. Ve školním roce 2017/ 2018 řídicí skupina uspořádala ochutnávku fairtradových produktů v průběhu třídních schůzek spojenou s informační kampaní na téma fair trade, v květnu 2017 proběhla ve škole v rámci celostátního happeningu Férová snídaně, jejíž součástí byly kvízy a vzdělávací hry.

„Rozšiřování počtu Fairtradových škol nás těší, téma udržitelnosti na školy určitě patří. Zapojení do kampaně Fairtradových škol dává učitelům a žákům víc příležitostí zajímat se o to, za jakých podmínek a okolností vznikají věci, které denně používáme, a obracet pozornost k etické stránce jejich výroby. Proto jsme rádi, že Fairtradových škol je u nás už dvacet sedm a jsou velmi aktivní,“ říká koordinátorka kampaně Lenka Dvořáková z Fairtrade Česko a Slovensko.

Vsetín sám je Fairtradovým městem a ZŠ Vsetín Ohrada je již třetí Fairtradovou školou ve Vsetíně. Podpora fair trade na Vsetínsku je tedy nebývale vysoká. „Osobně si myslím, že je to velká zásluha školních koordinátorů environmentální výchovy, kteří pochopí význam a smysl globálních témat, inspirují se vzájemně, zapojují se s žáky do akcí ve městě, vidí, že to baví děti,“ dodává Iva Koutná ze sdružení Líška, které se zabývá ekologickou výchovou na území Zlínského kraje a pořádá mimo jiné Klub ambasadorů fair trade.

V rámci předání titulu Fairtradová škola proběhla vernisáž výstavy na téma fair trade, do jejíž přípravy se zapojili všichni žáci a díky které o tom, co je fair trade, ví v současnosti opravdu celá škola. Žáci si také připravili báseň a píseň s vlastními texty k tématu fair trade. Ve školní jídelně se v tento den podávala polévka s fairtradovou rýží a jako dezert ovocný košíček posypaný fairtradovou čokoládou.

<https://www.fairtrade-cesko.cz/.../vsetin-ma-uz-treti-fairtr.../>

V Hostětíně vzniklo originální Bludiště v přírodě

V Hostětíně, malé obci v Bílých Karpatech, mají turistický unikát. Vzniklo zde originální „Bludiště v přírodě“, terénní kvíz, při kterém se můžete i ztratit. Slavnostně se bude otevírat 28. dubna 2019.

Osm přírodních interaktivních stanovišť a odpovědi na otázky schované v lesích vás hravou formou badatelské výuky vtáhnou do tematiky hospodaření, ochrany a kvality vody.

Vrátíte se k přímému kontaktu s přírodou, naučíte se ji číst a chápat, obnovíte si svůj přirozený smysl objevovat a orientovat se v terénu. Na vlastní kůži si zkusíte splachovat záchod dešťovou vodou, sundáte si boty a budete zjišťovat kvalitu vody v potoce, půjdete po stopách dešťové kapky nebo raka v divočině. Zjistíte také, odkud se objevuje pitná voda ve vašem kohoutku nebo kolik vody a peněz můžete ušetřit, když budete využívat namísto pitné vody dešťovou a co vše na to potřebujete.

Bludiště – to je osm panelů v krajině okolo Hostětína. Úvodní panel Bludiště najdete na moštárně u Centra Veronica. Další tři vás povedou lehkou cestou po zahradě ke kořenové čistírně, ale následující čtyři vás vyzvou do hlubšího lesa a divočejšího terénu. Nebojte, zvládnete to! Celou dobu budete mít k dispozici mapku stanovišť, abyste se v terénu neztratili. Mapku najdete na prvním stanovišti a můžete si ji i stáhnout z webu.

Bludiště pro vás sestavili odborníci z celé ČR. Je celoročně volně přístupné dětem, mládeži i široké veřejnosti, a to ve dvou modulech: samoobslužné nebo moderované jako výukový program nebo orientační běh.

Více info:

<https://hostetin.veronica.cz/bludiste-v-priode>

Hana Machů

Vydali jsme pro vás nové číslo novin Poctivě vyrobené

Najdete v něm příběhy výrobců, rozhovory, příklady a inspirace, přehled prodejen i nabídku akcí na období únor – srpen 2019.

V elektronické podobě na webu LÍSKY.

<http://www.liska-evvo.cz/doc/noviny-poctive-vyrobene-4>

Cena Josefa Vavrouška

Přihlaste významnou osobnost na poli zdravého životního prostředí a udržitelného rozvoje. Nominace jsou otevřeny až do 10. dubna na:

www.cenajosefavavrouska.cz

Publikace, časopisy, videa, učební pomůcky a další pomocníci

- Publikace **Civilizace na planetě Zemi**, Bedřich Moldan
Učebnice je primárně určena studentům gymnázií, ale může sloužit i při výuce na dalších typech středních škol. Obsahově přímo navazuje na témata Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia (zvláště vzdělávací oblasti Člověk a příroda, Člověk a společnost) a přispívá k prohloubení průřezových témat, jako jsou Environmentální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. 1. vydání, 180 str., 280 Kč
www.karolinum.cz

- **Učíme se VENKU.** Stahujte inspiraci zdarma:
<http://ucimesevenku.cz/stahuji/>
Baví učitele učit venku? Mrkněte na video.
<https://www.facebook.com/ucimesevenku.cz/videos/288881058457555/>
- **Pomůcky pro polytechnické vzdělávání Učíme se s POLY**
LÍSKA vytvořila výukové sady pomůcek pro polytechnické vzdělávání v MŠ na téma VZDUCH, SLUNCE, VODA, ZEMĚ, MATERIÁLY, ŘEMESLA a ZAHRADA. V případě zájmu o pomůcky pro polytechnické vzdělávání ve vaší MŠ nás neváhejte kontaktovat na infoevvo@seznam.cz
- **Vyšlo nové číslo časopis Bedrník.**
Pokud ho ještě nemáte, můžete to lehce změnit. Zapojte svou školu do sítě MRKEV.
Více na <http://www.pavucina-sev.cz/rubr.../70-PROGRAMY-MRKEV/index.htm>
- **Vychází nové číslo bulletinu Mrkvička.**
Hlavním tématem roku 2019 je pobyt a učení venku, první číslo zve do ZAHRADY. Průvodci bulletinu budou po celý rok Justina Danišová a Martin Kříž.
www.pavucina-sev.cz

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica
<http://www.veronica.cz/?id=418>
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:**
http://www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín**
<http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady**, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. **Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.**
- **Školní zahrada.** Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovny ve Zlínském kraji**
Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek seminkovny.com
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín, e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín, www.hostetin.veronica.cz

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Nový kurz akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

duben 2019
– září 2020

Hájenska Semetín,
Vsetín s výjezdy
na organizace
ve Zlínském kraji

Zajímavý, inspirativní a praktický kurz se zkušenými lektory ve skupině stejně zaměřených učitelů.

Splňuje požadovanou akreditaci a je možné jej hradit také z šablon. Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností dle § 9 písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Rozsah 250 vyučovacích hodin přímé výuky.

Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-kurz-iii>

Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO

LÍSKA nabízí NOVĚ rozšiřující akreditované studium pro koordinátory EVVO, 3 moduly v rozsahu 40 hodin.

kurz I – pro absolventy studia 2017–2018 (obsazeno)

kurz II – pro absolventy studií 2010–2012, 2016–2017

Úhradu nákladů na tyto kurzy lze čerpat z tzv. šablon.

Garant kurzů: Mgr. Iva Koutná, koutna.iva@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků, úprava, didaktické využití pro rozmanité aktivity, vč. architektonických návrhů architektů,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840

infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí.

Výpůjční doba v otevíracích hodinách kanceláře LÍSKY, <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MR-KEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy. Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**, zde získáte další informace a přihlášky, alcedo@alcedovsetin.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 5/2019

strana 7

Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

Výukové programy pro MŠ i ZŠ nabízí:

- **LÍSKA, z.s.**
<http://www.liska-evvo.cz/doc/programy-a-souteze-pro-zaky>
Exkurze na farmy, besedy, výukové programy, školní farmářské dny, <http://www.liska-evvo.cz/doc/exkurze-na-farmy>
Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hrají o původu a zpracování potravin, <http://www.liska-evvo.cz/doc/zdrave-hrave>
Video jak náš program probíhá najdete zde:
https://www.youtube.com/watch?v=6gRAleo_tTQ&fbclid=IwAR0FZSWk_WBm8cle3DkEbVJsEO3JYYSv5uUmLGGA4p-BolWEsPCDbs5FDsl
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
<http://www.cevzabka.xf.cz/vp.html>
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
[www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/vyukove-programy)
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín**
www.muzeumvalasko.cz
Zámek Lešná u Valašského Meziříčí,
<http://www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-lesna/programy-pro-skoly/>
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **Středisko volného času Rožnov pod Radhoštěm**
www.svcroznov.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

Čtyřlístek Zlín zve na besedu „Každodenní kapka vody“

určenou pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a studenty 1. ročníků SŠ.

Program je zaměřený na aktuální problémy úbytku vody v krajině – v našem okolí, v České republice i ve světě. Přijedeme k vám do školy, beseda trvá 2 vyučovací hodiny, v první části získají studenti řadu informací, které v druhé části využijí ve skupinové práci.

Cena programu je 50 Kč za žáka.

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na <http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

- **Čtyřlístek Zlín vyhlašuje ekologické soutěže „Poznej a chraň!“.**
Kontakt: soutez@eko4listek.cz
- **ŽA-BA-KO 2019, 29. května,**
kontakt: JaroslavaSevcikova@seznam.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Fairtradové školy**
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Světová škola**
www.svetovaskola.cz
- **Globální rozvojové vzdělávání**
www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- **Odpovědná škola**
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola**
www.skutecnezdravaskola.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola**
<https://ekoskola.cz/cz>
- **Badatelsky orientované vyučování**
<http://badatele.cz/cz>
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,**
<https://globe-czech.cz/cz>

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- **Muzeum v přírodě Rochus**
<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>
výukové programy a exkurze na <http://www.parkrochus.cz/doc/294/>
- **Muzeum regionu Valašsko,**
www.muzeumvalassko.cz
- **1415 Baťův institut Zlín,**
www.14-15.cz
- **Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,**
www.muzeum-zlin.cz
- **Valašsko muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,**
www.vmp.cz
- **Informační centrum Velké Karlovice,**
<http://www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum>
- **Zvonice Soláň,**
<https://www.zvonice.eu/>

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA má **Status pozorovatele Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

OTEVŘENO: pondělí – čtvrtek, 8.30–16.00 hodin.

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., sirupy z Hostětína, ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Jak poznáte fairtradové výrobky

Nejsnadněji podle modrozelené certifikační známky FAIRTRADE® přímo na obalu produktu. Existuje však i zboží bez certifikační známky, které také naplňuje principy fair trade. Rozpoznat ho není pro spotřebitele úplně snadné, proto doporučujeme navštívit

www.nazemi.cz/cs/jak-poznat-fair-trade

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobykyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska**.
www.iskopanice.cz

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**

Bezobaláč Zlín,

Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874,
prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště,
tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště,
tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod,

Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn,

Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250,
ceskumlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem,

Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240,
hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie,

nově na ulici Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlevana-EKO-drogerie

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobrý anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z ovocného sadu**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Říkáanky Skřítci a skřítušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 190 Kč. Akce 1+1 (dvě publikace za cenu 190 Kč do konce ledna 2019).
- **Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele
- **Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na** <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Pomozte nám zachránit farmáře
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

